CONSVETVDINES NOBILIS CIVITATIS MESSA-
NE SVIQVE DISTRICTVS POSTREMA HAC EDI-
CTIONE DILIGENTISSIME RECOGNITE

ET NVMERIS ORNATE ET INFINITIS PRO-
PE MENDIS REPVRGATE VNA CVM
alijs ſtatutis nouiter additis.

PANHORMI PER IOVANNEM MAT-
THEVM DE MAIDA AD INSTAN-
tia Ionnnis Franciſci Carara Inſi-
gno Leonis.

M. D. LVIIII.

ALPHONSVS CHARYBDVS. V. I. D. Meſſanenſis Ad Lectores.

QVANTVM APVD MORTALES ſint in humano genere neceſſaria ſtatuta & conſuetudines in ciuitatibus, athenienſes lacedemoniiq; in pluribus atteſtantur voluminibus aquibus originem traxerunt vt glo. inquit in. l. ij. ff. de orig. iur. iſta vero ſtatuta ne dum firmiter ſtabiliterq; Meſſanæ ſuoq; deſtrittuti obſeruanda videntur ſed a maiori parte totius regni Et dicta fuere ſtatuta ſeu conſuetudines pariſienſes ſeu gallicana ex filiorum natiuite bonorum omnium confuſio efficiebatur, vt dixiſſe repertum eſt Io. And. in add. ad ſpecu. in titu. de inſtrum. edicti. §. compedioſe verſ. quid ſit de conſuetudine, idem affirmat oldra. in conſ. ſuo. 248. incip. preſuppoſita. &c. ſituato ſub rub. de cõſuetudi. & pet. de ancha. in conſ. ſuo. 163. incip. viſis diligenter inquo dat pulchram declarationem ad iſtum primum ſtatutum vbi etiam conſuetudinem gallicanam appellat, ex quibus cenſeri poteſt talem conſuetudinem introductam eſſe agallis tẽpore quo abipſis Regnum occupatum eſſe conſtat, quorum ad huc monumenta viſuntur ex crudele gallorum cæde a ſiculis data nullo ſexus diſcrimine habito, quod Veſper ſiculum dictum, Attamen. d. abb. dicit ſtatutum hoc conditum compilarumq; a Frederico Imperatore vt teſtatur ipſe in conſ. ſuo. 63. incip. videtur primo. &c. in primo volu. vbi ad plenum comentando declarat ſtatutum hoc ſocietatemq; inter virum vxorem & filios omnifariam in eſſe Hæc eſt illa nobilis vetuſtiſſimaq; Ciuitas Meſſana a popu. Senatuq; Rom. prædilecta plurimiſq; priuilegiis decorata quæ ſuum conſtrictum diſtrictumq; maxima iuriſdictione plenaq; poteſtate habent tam ex vno alteroq; latere, in toto vero Regno nullam extare Ciuitatem diſtrictum habentem cõpertum eſt, niſi ſolam & vnicam Meſſanam nam de iure nemo diſtrictũ habet niſi ſolus Imperator non Reges non duces Marchiones vel Comites vt inquit non minus exquiſite quã eleganter. d. Cardi. in clem. ij. §. vt illud de Re indi. q. i. Hodie vero in tota fere Italia nemo diſtrictum habere cernitur niſi communitas Venetiarum & Florentiæ vt atteſtatur Io. And. in. c. vt animarum. §. ſtatuto de conſtitu. lib. 6. & Alex. in. l. pupillus. §. territorium. ff. de verb. ſigni. in add. ad bar. ſcribit fily. poſt. cano. in. c. radulphus extra de reſcrip. in verbo diſtrictus, multa enim deſierant in prima impreſſione ſtatuta quæ modo ſunt ſuperaddita ab impreſſore ad honorem & gloriam Dei & communem vtilitatem totius noſtræ Reipub. maximis vigiliis & lucubrationibus, forenſibus controuerſiis peruntilia. Valete benigniſſimi Lectores mei memores.

Carolus & Ioanna Mater, &c.

¶ Item perche per li calūpnij dili litiganti li cauſi tanto ciuili como criminali ſi diffirixino vltra lo tempo ali quali ſi porriano expediri expettādo anchora di differiri la iuſtitia per fina alo biēnio in cauſi criminali, & lu trienino in cauſi ciuili, ſupplica la dicta Citta ala prefata catholica Maieſta ſidigni reſtringiri la inſtantia in li cauſi tāto ciuili quanto criminali di qualſeuoglia natura & qualitati fuſſero alo termino di vno Anno tantum & non vltra per piu facili expeditioni dili litiganti cum manco danno loro ſpiſi & intereſſe. Etiam ſupplica la dicta Citta cheli Iudichi dila curti ſtratigotiali, & dila appellationi de dicta Città, pozano exigiri la raxuni di ſentētij diffinitiui & intorloqutorij ſecundo la forma ordini & modo ſi exigino per la regia gran curti dilo dicto Regno.

¶ Placet Regie Maieſtati.

Dati in villa bruſelli die. 15. menſis Februarij quinta indictione Anno Annatiuitate Domini. 1517.

PANHORMI PER IOVANNEM MATTHEVM DE MAIDA AD INSTANTIA Ioannis Franciſci Carara Inſigno Leonis.

M D L VIIII.